

МОЛАДЗЬ. ГІСТОРЫЯ. ПАМЯЦЬ

Год гістарычнай памяці азначае, што ў рэспубліцы праводзяцца разнастайныя мерапрыемствы, прызваныя яшчэ раз нагадаць беларусам пра гістарычнае мінулае нашага народа і неабходнасць ушанавання памяці загінуўшых. Зразумела, што аднымі з першых далучыцца да гэтага мюсяць студэнты гістарычных спецыяльнасцей устаноў вышэйшай адукацыі, а таксама выкладчыкі і настаўнікі гісторыі. Як гэта адбываецца на кафедры гісторыі і культурнай спадчыны ВДУ, раскажаў яе загадчык Анатоль ДУЛАЎ, кандыдат гістарычных навук, дацэнт.

– Анатоль Мікалаевіч, сістэмная работа па захаванні памяці пра вайну і яе ахвяр і вывучэнні гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, у тым ліку ў аспекце генацыду беларускага народа, у ВДУ вялася заўсёды. У чым яна заключаецца сёння?

– Гэта так. Адзінае, калі раней гэта рабілася на гістарычным і філалагічным факультэтах, то з верасня 2020 года – на факультэце гуманітарныя і моўных камунікацый. Пачну з таго, што на ўсіх спецыяльнасцях універсітэта выкладчыкі нашай кафедры вялі абавязковы факультатыву «Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)». Магістранты спецыяльнасці «Гісторыя» засвойваюць такую вучэбную дысцыпліну, як «Актуальныя праблемы вывучэння гісторыі Вялікай Айчыннай вайны ў Беларусі», дзе знаё мяцца з напрацоўкамі айчыннай і замежнай гістарыяграфіі па гэтай праблеме. Таксама студэнты выконваюць курсавыя, дыпломныя работы, магістарскія дысертацыі па гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, прымаюць удзел у канферэнцыях.

Важны ўнёсак робяць і выкладчыкі. Да прыкладу, у верасні мінулага года ў Віцебскай абласной бібліятэцы адбылася прэзентацыя кнігі кандыдата гістарычных навук, дацэнта Мікалая Півавара «Звод помнікаў воінскай славы, памятных месцаў, воінскіх пахаванняў і пахаванняў ахвяр Вялікай Айчыннай вайны Віцебскага раёна».

– На сённяшні момант хто са студэнтаў і магістрантаў займаецца распрацоўкай гэтай тэмы?

– У гэтым навучальным годзе выконваюцца тры магістарскія дысертацыі пад навуковым кіраўніцтвам кандыдата гістарычных навук, дацэнта М.М. Пархімовіча. Так, Ганна Осіпава займаецца пытаннямі паўсядзённага жыцця насельніцтва Лепельшчыны ў гады ня-

На здымку: Ілона Самаросенка, Ілья Кузняцоў і Дзіяна Маеўская.

мецкай акупацыі, Уладзімір Войтаў вывучае праблемы захавання памяці аб загінуўшых у гады Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі Віцебскай вобласці. Навуковы інтарэс Дар'і Становой – Халакост на Віцебшчыне.

Пра даволі высокі якасны ўзровень, актуальнасць і запатрабаванасць такіх даследаванняў сведчыць, напрыклад, тое, што ў мінулым годзе работа нашай выпускніцы Наталлі Міклушонак «Нацысцкі акупацыйны рэжым на Верхнядзвіншчыне» была адзначана 3 катэгорыяй на Рэспубліканскім конкурсе навуковых работ студэнтаў.

– На факультэце навучаецца шмат талентавітых студэнтаў. Як іх аб'яднаць? Падзяліцеся вопытам.

– Адна з такіх формаў аб'яднання – студэнцкая навукова-даследчая лабараторыя «Вялікая Айчынная вайна: гісторыя і памяць», якую я ўзначальваю. Па сутнасці, мы проста больш сістэмна працягваем працу, якую рабілі раней. Даследчыцкая работа вядзецца ў цесным супрацоўніцтве з Віцебскім абласным музеем Героя Савецкага Саюза М.П. Шмырова і Віцебскім абласным краязнаўчым музеем, на базе якіх дзейнічаюць філія-

лы кафедры гісторыі і культурнай спадчыны.

Лабараторыя супрацоўнічае таксама з органамі дзяржаўнай улады і кіравання, правахоўнымі органамі. У прыватнасці, аказвае садзейнічанне пракуратуры Віцебскай вобласці ў расследаванні крымінальнай справы, узбуджанай Генеральнай пракуратурай Рэспублікі Беларусь па артыкулу 127 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь па факце генацыду нацыянальных і іншых груп на тэрыторыі БССР з боку нацысцкіх злучэнцаў у часы Вялікай Айчыннай вайны.

У межах рэспубліканскага патрыятычнага праекта «Захаваем гісторыю» члены лабараторыі ажыццявілі выяўленне і адбор успамінаў аб падзеях і героях Вялікай Айчыннай вайны, помнікі якім усталяваны ў Віцебску. Дзяўчаты і хлопцы маюць ґрунтоўныя веды, пра што сведчаць іх поспехі. Так, напрыклад, восенню на базе Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Францыска Скарыны праходзіла XI Міжнародная алімпіяда «Сусветная войны ў гісторыі чалавецтва», у якой прынялі ўдзел 110 студэнтаў з 16 устаноў вышэйшай адукацыі Беларусі, Расіі, Украіны, Казахстана і Туркменістана. Наш універсітэт прадстаўлялі дзве ка-

манды – гісторыкі і філолагі. Кожная заняла трэцяе месца ў сваёй падгрупе.

А па выніках віктарыны да Дня Перамогі, прысвечанай помнікам, звязаным з гісторыяй Вялікай Айчыннай вайны, якая таксама праводзілася на базе Гомельскага ўніверсітэта, усе чатыры нашы ўдзельнікі – Ілья Кузняцоў, Вікторыя Зейдзіна, Крысціна Несцяркова і Сяргей Стральцоў – узнагароджаны дыпломамі I ступені. Дарэчы, Ілья і Вікторыя – адзіныя з больш чым 100 удзельнікаў з Беларусі і Расіі, хто набраў 49 балаў з 50 магчымых.

– Наколькі я ведаю, гісторыкі – прадстаўнікі ВДУ – зусім нядаўна прымалі ўдзел у першым моладзевым форуме «Беларусь памятае», які праходзіў у Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь...

– Так, напярэдадні Дня Перамогі ў Мінску сабраліся маладыя гісторыкі і прадстаўнікі грамадскіх аб'яднанняў краіны. Сярод іх – нашы студэнты, члены лабараторыі «Вялікая Айчынная вайна: гісторыя і памяць» Ілона Самаросенка, Ілья Кузняцоў і Дзіяна Маеўская.

Хачу адзначыць, што ўсе гэтыя вынікі і дасягненні сталі магчымымі дзякуючы таму, што ў нас таленавіты і патрыятычная моладзь, якая неабяяка ставіцца да мінулага і культурнай спадчыны нашай краіны, спрыяе захаванню гістарычнай памяці, ёй цікава не проста вучыцца, але і развівацца, прымаць удзел у розных мерапрыемствах. Упэўнены, што нашы маладыя гісторыкі працягнуць прыносіць карысць грамадству і сваімі поспехамі будуць праслаўляць ВДУ імя П.М. Машэрава.

– Дзякуй за размову. Алеся ДУБРОЎСКАЯ.